

Zorgen voor en borgen van de kwaliteit van toetsing Checklist op opleidingsniveau

Toelichting

De kwaliteit van examinering binnen een opleiding dient uit maatschappelijk en wettelijk belang goed op orde te zijn. Dit vergt 'toetsbeleid', dat vastgelegd is, gecommuniceerd is, in de praktijk aantoonbaar uitgevoerd wordt en dat tot de wenselijke en beoogde effecten leidt. Het vergt op opleidingsniveau structurele zorg om de kwaliteit van toetsing en examinering op peil te houden en te verbeteren (taak en verantwoordelijkheid van het opleidingsmanagement) en om de kwaliteit te borgen (taak en verantwoordelijkheid van de examencommissie). Op basis hiervan kan een opleiding in gezamenlijkheid er voor garant staan dat studenten die afgestudeerd zijn voldoen aan het beoogde eindniveau.

Naast het opleidingsmanagement en de examencommissies zijn er meerdere actoren betrokken bij toetsing en toetsbeleid, zoals de decaan, opleidingscoördinatoren, de examinatoren, onderwijs-ondersteunend personeel en niet te vergeten de studenten zelf. Ieder met een eigen rol en taken in het geheel en goed samenspel is vereist.

Deze checklist¹ is vooral bedoeld als hulpmiddel om na te gaan in hoeverre het 'zorgen en borgen' al op orde is en waar nog verbeterpunten liggen. Het geeft belangrijke aandachtsgebieden weer en biedt een leidraad voor de gedachtevorming over het *zorgen en borgen* en alles wat daarbij kijken komt (en dat is heel wat!). De checklist is niet voorschrijvend bedoeld. Punten kunnen ontbreken die u juist belangrijk vindt. De indeling is 'weloverwogen, maar kan uiteraard ook anders. Voel u daarom vrij punten aan te vullen, andere kolommen te kiezen, het belang van punten ter discussie te stellen of de indeling en ordening aan te passen.

De uitgangspunten en indeling

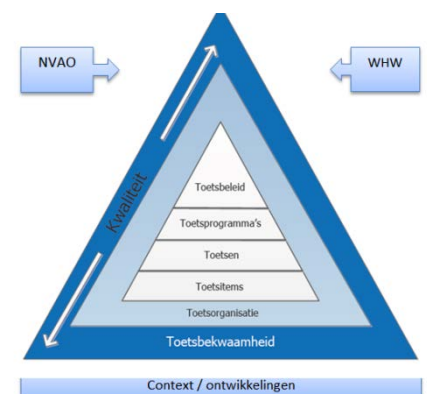
De checklist is opgesteld vanuit het oogpunt van zowel 'zorgen' als 'borgen'. Hoewel opleidingsmanagement en examencommissies hun eigen, wettelijke, verantwoordelijkheden en taken hebben, geldt tegelijkertijd dat het zorgen en borgen tezamen de kwaliteit dient te bevorderen en te bewaken. Ze zijn niet los van elkaar te zien. Het totaal dient in samenhang op orde te zijn, maar actoren kunnen er vanuit verschillende invalshoeken en bevoegdheden naar kijken en naar handelen.

Als uitgangspunt is de kwaliteitspiramide van eigentijds toetsen en beoordelen² genomen. Toetsorganisatie en toetsbekwaamheid zijn in aparte deel-checklists opgenomen.

Omdat examencommissies een bijzondere en wettelijk gezien gezaghebbende positie innemen in relatie tot het bewaken van de kwaliteit van toetsing en het eindniveau van de studenten, is voor de inzichtelijkheid een aparte checklist opgenomen voor de specifieke taken en verantwoordelijkheden van examencommissies. Dit heeft wel geleid tot hier en daar overlap met de 'zorgen en borgen' lijst.

Bespreekpunten

Aangeraden wordt om deze checklist in te vullen en vervolgens te bespreken met relevante actoren. Juist de gesprekken hierover leiden tot (nieuwe) inzichten en gedragen actiepunten. Voor een overzicht van rollen, taken en verantwoordelijkheden van actoren die betrokken zijn bij de kwaliteit van toetsing, wordt verwezen naar de bijlage bij het vernieuwde *UT- Toetskader* (Quality Assurance Framework Student Assessment UT, dec. 2016).

Figuur 1 Kwaliteitspiramide van eigentijds toetsen en beoordelen.

In onderstaande checklist zijn 3 kolommen opgenomen, om te beschrijven:

- **Op orde? Functioneel? J/N/?** Wordt aan dit punt voldaan? En/of functioneert het goed in de praktijk. Leidt het tot het gewenst en beoogd effect? Ja / Nee / ?=niet duidelijk Bijv.: er kunnen richtlijnen zijn opgesteld voor het beoordelen van toetsen, maar als dit niet bekend is bij de examinatoren, kan de functionaliteit nog een aandachtspunt vormen.
- **Actie?** Is er actie nodig m.b.t. dit punt? Welke actie?
- **Wie?** Wie is hier verantwoordelijk voor? Wie dient of dienen actie te ondernemen?

Zorgen en Borgen A) Voorwaardelijke zaken	Op orde? Functioneel J / N / ?	Actie?	Wie?
A1) De eindtermen voor de opleiding zijn helder geformuleerd, geven een inzichtelijk beeld van waar de opleiding voor staat, en sluiten aan bij eisen vanuit de Nederlandse en internationale kwalificatiestructuur (bachelor- of masterniveau; Dublin Descriptoren) en domeinspecifieke en werkveld vereisten.			
A2) De eindtermen zijn vertaald naar leerlijnen en/of leerdoelen voor de verschillende curriculumonderdelen / onderwijseenheden. Duidelijk is hoe het curriculum qua ontwerp en opbouw bijdraagt aan realiseren van de te behalen eindtermen.			
A3) De leerdoelen ³ voor onderwijseenheden (eventueel ook subonderdelen) zijn SMART of volgend de ABCD methode (volgens geldende regels) geformuleerd en geven een helder beeld wat er geleerd en getoetst zal worden.			
A4) Er is een visie op onderwijs (van de eigen opleiding en gerelateerd aan de UT onderwijsvisie) voorhanden.			
A5) Er is een OER voorhanden op opleidingsniveau (kan bestaan uit een instellings- en/of facultair deel en een opleidingsspecifiek deel). De OER voldoet aan de daarvoor geldende wettelijke richtlijnen. (WHW artikel 7.13) en bevat heldere, eenduidige informatie over de opleiding of groep van opleidingen			
A6) Voor betrokken actoren, zoals de decaan, opleidingsdirecteur, examencommissie, docenten, studenten, BOZ's e.a., is helder wat hun rol, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn in het kader van toetsbeleid, toetsprocessen en de zorg om en borging van de kwaliteit van toetsing en examinering en bewaking van gerealiseerd eindniveau. Ook de onderlinge relaties en wijze van afstemming zijn helder. De rollen, taken enz. zijn op schrift gesteld, gecommuniceerd, bekend en gedragen.			

Zorgen en borgen B) Beleid en acties rond toetsing	Op orde? Functioneel? J/N/?	Actie?	Wie ?
Toetsbeleidsplan en toetsprogramma			
B1) Heeft de opleiding een <u>gedocumenteerd</u> en <u>functioneel toetsbeleid</u> (splan) op facultair en/of opleidingsniveau? Wordt de PDCA-cyclus gehanteerd: toetsbeleid is opgesteld, wordt uitgevoerd, wordt gemonitord en geëvalueerd en bijgesteld?			
B2) Is er een (vastgelegde) visie op toetsing ? Aansluitend bij de onderwijsvisie? Uitgewerkt in uitgangspunten en richtlijnen voor o.a. de keuze van toetsvormen, de mate van toetsing, de momenten van toetsing.			
B3) Is er een toetsprogramma (toetsplan) voorhanden waarin inzichtelijk aangegeven wordt op welke wijze er in de opleiding getoetst wordt, in relatie tot de eindtermen en leerdoelen van onderwijsseenheden?			
B4) Zijn er leerlijnen voor generieke vaardigheden geëxpliciteerd, inclusief de wijze van toetsing en feedback daarbij?			
B5) Is de kwaliteit van het toetsprogramma kritisch onderzocht? Geeft het toetsprogramma vertrouwen dat er op een passende wijze getoetst wordt en alle eindtermen voldoende afgedekt worden? Dat het eindniveau hiermee gewaarborgd kan worden? Sluiten de toetsvormen aan bij de onderwijs- en toetsvisie? Het onderwijs is aan verandering onderhevig. Is er een systeem om regelmatig het nog up-to-date zijn van het toetsprogramma op curriculumniveau te controleren en om bij te stellen wanneer nodig?			
B6) Is er voor iedere onderwijsseenheid (en onderdelen waar relevant) vastgelegd hoe er getoetst en beoordeeld wordt (<i>toetschema's, incl. herkansing en reparatie</i>) en de relatie tussen leerdoelen – onderwijs – toetsing?			
Programmering			
B7) Is het onderwijs- en toetsprogramma zodanig van opzet dat in de beginfase van de studie het snel duidelijk wordt of het kansrijk is dat de student succesvol de studie zal afronden. (Passend bij de verwijzende en selecterende functie van de propedeuse)			
B8) Zijn in de OER wat betreft programmering de volgende zaken geregeld: a) de wijze van programmering van verroosterde tentamens en hertentamens; b) het aantal keren dat er voor een onderwijsseenheid jaarlijks gelegenheid wordt gegeven voor summatieve toetsing en de regels die gelden voor de toetsing (inclusief praktische oefeningen). c) de wijze waarop het in- en uitschrijven voor de verroosterde toetsing is geregeld.			
B9) Is de wijze van toetsing en het moment (tentamenrooster) tijdig bekend bij de studenten e.a. actoren?			

Zorgen en borgen (vervolg) B) Beleid en acties rond toetsing	Op orde? Functio- neel? J/N/?	Actie?	Wie ?
---	--	--------	-------

Bewaking en bevordering toetskwaliteit / bewaking behaald eindniveau

B10) Zijn er richtlijnen opgesteld voor het afnemen en beoordelen van toetsen? Ook voor het construeren?			
B11) Zijn er richtlijnen opgesteld voor het beoordelen van afstudeerwerken? Stages?			
B12) Worden er structureel activiteiten ondernomen om na te gaan of de afgestudeerden voldoen aan het eindniveau. Bijv. door werkveldonderzoek, panelgesprekken, externen laten kijken naar kwaliteit afstudeerwerken e.a.)? In voldoende mate en op de juiste wijze?			
B13) Wordt de kwaliteit van de toetsen en de beoordeling daarvan voor de onderwijseenheden (evt. ook de afzonderlijke onderdelen) gecontroleerd? Geborgd? Gebeurt dit in voldoende mate? Is er voldoende zicht op? Op passende wijze? Kwaliteitscriteria: transparant, valide en betrouwbaar.			
B14) Worden docenten aangespoord (verplicht?) om zelf toetsresultaten te analyseren en te evalueren. Zowel om eventueel de beoordeling bij te stellen (nb. Aanpassingen vallen in principe nooit ten nadele van studenten uit.) als voor evaluatie en verbetering van de toetskwaliteit en geboden onderwijs voor een volgende keer? Is er (toe)zicht op deze vorm van kwaliteitsbewaking en –verbetering?			
B15) Wordt de kwaliteit van de afstudeerwerken en de beoordeling daarvan nagegaan? Geborgd? Gebeurt dit adequaat en in voldoende mate?			
B16) Worden er maatregelen genomen indien de kwaliteit van de toetsing of afstudeerwerken onvoldoende is? Worden de maatregelen en effecten gemonitord?			
B17) Is er een goed functionerend systeem voor het omgaan met klachten over toetsing en beoordeling. D.w.z. op klachten wordt tijdig en adequaat gereageerd en de afhandeling gebeurt correct. De juiste personen worden ingeschakeld. Op het goed functioneren van dit systeem wordt toegezien door opleidingsmanagement en examencommissie.			

Beleid m.b.t. toetsbekwaamheid examinatoren

B19) Is er voldoende zicht op de toetsbekwaamheid van de examinatoren? Worden er maatregelen genomen indien iemand niet goed functioneert als examiner (voor toetsen en/of afstudeerwerken)?			
B20) Worden er door de opleiding activiteiten ondernomen om (nieuwe) docenten te informeren over relevante zaken die met de toetsing, toetsbeleid of toetsorganisatie te maken hebben? Bijv. over veranderingen in de OER of R&R van de excie? Gebeurt dit in voldoende mate?			
B21) Worden er door de opleiding structureel activiteiten ondernomen om (nieuwe) docenten (bij) te (laten) scholen op het gebied van toetsing? Gebeurt dit in voldoende mate?			
B22) Worden docenten gestimuleerd of verplicht om hun kennis en bekwaamheid op het gebied van toetsing te vergroten? Ook na een BKO?			
B23) Zijn er voor de docenten hulpmiddelen of -bronnen (deskundigen) om ze te ondersteunen bij de toetsing?			

Zorgen en borgen B) Beleid en acties rond toetsing	Op orde? Functioneel? J/N/?	Actie?	Wie ?
---	--	---------------	--------------

Cultuur, aandacht voor...			
----------------------------------	--	--	--

B24) Komt het thema toetsing (beleid, toetsprogramma, organisatie, kwaliteit, innovatieve toetsvormen enz.) regelmatig ter sprake in overleg binnen de opleiding. Bijv. in OLC of leerstoelgroepen. 'Leef' het thema binnen de opleiding?			
B25) Is er binnen de opleiding aandacht voor nieuwe ontwikkelingen op toetsingsgebied, bijv. digitaal toetsen, andersoortige toetsvormen, nieuwe visies op toetsing enz. Is er vrijheid voor docenten om te experimenteren? Wordt dit aangemoedigd of ontmoedigd?			

Transparantie, communicatie			
------------------------------------	--	--	--

B26) Zijn studenten bekend met de stappen die ze kunnen nemen bij klachten? Is de regeling voor klachten (over de toetsing en aspecten die daarmee samenhangen) en beroepsmogelijkheden voor studenten helder en bekend?			
B27) Is alle relevante informatie over beleid en regelgeving (zoals de OER, het studentenstatuut, regels voor inschrijving toetsen, beleid t.a.v. fraude, wat te doen bij ziekte e.d., de regeling voor klachten enz.) voor studenten inzichtelijk, makkelijk te vinden en te raadplegen? Is er ondersteuning voor studenten indien ze met vragen of klachten zitten?			
B28) Worden de door de opleiding en examencommissie opgestelde regels en richtlijnen actief onder aandacht gebracht van de examinatoren (docenten) e.a. actoren. Is de informatie makkelijk vindbaar en inzichtelijk?			

Zorgen & Borgen C) Toetsorganisatie ⁴ , administratie en archivering	Op orde? Functio- neel? J/N/?	Actie?	Wie?
---	--	--------	------

NB. Toetsorganisatie betreft in deze checklist:

- 1) de wijze waarop docenten/examinatoren, examencommissies, opleidingsmanagement en ondersteunende medewerkers doelgericht, in goede afstemming en effectief met elkaar samenwerken om te zorgen en borgen voor de kwaliteit van toetsing. Het gaat daarbij om de wijze waarop rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn verdeeld en worden ingevuld in de praktijk.
- 2) beleid, procedures en/of regelingen die er zijn rond toetsingsprocessen. Is bijvoorbeeld de afname van schriftelijke toetsen goed georganiseerd, inclusief de richtlijnen en procedures voor het surveilleren?
Punt (2) zou je ook onder toetsbeleid kunnen rekenen.

C1) Zijn bevoegdheden, verantwoordelijkheden en taken helder voor de bij toetsing/toetsbeleid betrokken actoren?			
C2) Handelt een ieder overeenkomstig de bevoegdheden, verantwoordelijkheden, rollen en taken? Zijn er knelpunten of onduidelijkheden?			
C3) Zijn de volgende zaken goed geregeld? D.w.z.: is er beleid of zijn er vastgelegde procedures of regelingen hiervoor? Functioneert het beleid, de procedure of functioneren de processen, in de praktijk (bekend, wordt goed uitgevoerd, heeft gewenst effect e.d.)?			
>> het voorkomen en omgaan met fraude/plagiaat?			
>> de afname van schriftelijke toetsen (incl. surveilleren)?			
>> administratie van en communicatie over de toetsresultaten. Worden de data veilig en lang genoeg bewaard?			
>> archivering van gemaakt werk (schriftelijke toetsen, opdrachten e.d.)? Veilig? Lang genoeg? Specifiek: afstudeerwerk?			
>> digitale toetsing?			
>> omgaan met functiebeperkingen bij toetsing?			
>> het handelen indien studenten aangeven verhinderd te zijn bij een toets door bijv. ziekte, persoonlijke omstandigheden e.d.?			
>> indienen van klachten en bezwaren ?			
C4) Wordt per onderwijseenheid (evt. onderdelen) achteraf de gebruikte middelen bij de toetsing (de toets zelf) en bij beoordeling (criteria, antwoordmodel) en de beoordelingsresultaten (scores) verantwoord, gedocumenteerd en gearhiveerd? Zijn deze gegevens opvraagbaar?			

Zorgen en borgen D) Toetsbekwaamheid (aantoonbaar)	Op orde? Functioneel J/N/?	Actie	Wie?
D1) Zijn de examinatoren <u>aantoonbaar</u> bekwaam op het gebied van toetsing? Blijkend uit...? (Bijv: BKO, BKE, cursus Testing & Assessment bijgewoond, een toetsscreening.)			
D2) Zijn de beoordelaars van afstudeerwerken aantoonbaar bekwaam voor deze taak?			
D3) Zijn examinatoren in staat om bij een toetsscreening desgevraagd benodigde documentatie aan te leveren en gevraagde informatie te verschaffen? Kunnen zij verantwoording afleggen voor hun toetsing en beoordeling?			
D4) Zijn de docenten/examinatoren bekend met OER, R&R, richtlijnen beoordelen (van excie)? Worden de regels in voldoende mate toegepast?			
D5) Zijn de docenten/examinatoren bekend met de kwaliteitscriteria voor toetsing en weten ze die toe te passen bij toetsconstructie en beoordeling? (validiteit, betrouwbaarheid, transparantie) O.a. door antwoordmodellen te maken, het opstellen van een toetsmatrijs, criteria of rubric bij opdrachten te maken?			
D6) Maken docenten gebruik van 'peers' bij toetsconstructie en/of beoordeling. Om mee te kijken.			
D7) Maken de docenten gebruik van toetsdeskundigen of onderwijskundigen voor ondersteuning bij toetstaken? Of beschikken zij over andersoortige hulpbronnen?			
D8) Zijn de examinatoren bekend met de wijze waarop cijfers dienen te worden berekend uit scores (cesuur, verrekening raadkans bij MC). Weten ze de kennis goed toe te passen?			
D9) Zien de docenten/examinatoren het belang van het achteraf analyseren en evalueren van de toets en de resultaten? (O.b.v. rendementanalyse, itemanalyse, scores op criteria, studentevaluaties)? Zowel om eventueel de beoordeling bij te stellen, als ter evaluatie van de toetskwaliteit en geboden onderwijs voor verbetering in de toekomst.			
D10) Nemen de docenten deel aan (bij)scholingsactiviteiten op het gebied van toetsing? Bijv. cursussen, themasessies, onderwijsdagen. Stellen ze zich op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen?			
D11) Worden PHD's of onderwijsassistenten ingezet bij toetsing en beoordeling? Incl. afstudeerwerken. Zijn ze voorbereid op hun taak? Is controle op de uitvoering?			

Checklist - Rol, taken en verantwoordelijkheden van examencommissies

Uitgangspunt: iedere opleiding of groep van opleidingen heeft een examencommissie. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van een examencommissie zijn wettelijk vastgelegd. De decaan is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de examencommissie(leden). In deze checklist worden de voornaamste taken en verantwoordelijkheden aangegeven⁵.

EC-V1) Ondersteuning van en voorwaarden voor het goed functioneren van de examencommissie	Op orde? Functioneel J/N/?	Actie	Wie
EC-V1) Zijn de leden van de examencommissie door de decaan gehoord (check op deskundigheid) en benoemd? Is het duidelijk voor hoe lang een benoeming is of kan zijn? Zijn opties voor herbenoeming vastgelegd?			
EC-V 2) Bewaakt de decaan het goed en onafhankelijk kunnen functioneren van de excie? Bespreekt de decaan bijv. het jaarverslag? Neemt de decaan maatregelen bij het niet functioneren van de commissie of afzonderlijke leden?			
EC-V 3)Zijn de examencommissielede(n) (aantoonbaar) bekwaam en geschikt voor het vervullen van hun (specifieke) rol in de commissie? Is er in ieder geval 1 lid met specifieke kennis van de opleiding en aan de opleiding verbonden als docent?			
EC-V 4)Is er een extern lid? Is zijn/haar rol helder?			
EC-V 5)Wordt deskundigheidsbevordering (bijv. via scholing) voor excie-leden gestimuleerd en gefaciliteerd?			
EC-V 6) Zijn er voldoende hulpbronnen en mogelijkheden voor advisering en ondersteuning? Binnen de opleiding/faculteit en/of binnen de instelling en/of daarbuiten? Bijv. bij juridische vragen.			
EC-V 7) Worden de excie-leden gefaciliteerd? (tijd/geld)			
EC-V 8) Wordt de excie gefaciliteerd door secretariële ondersteuning (ambtelijk secretaris/ griffie).			
EC-V 9) Krijgt de examencommissie voldoende medewerking van opleidingsmanagement en onderwijsondersteunend personeel (bijv. studieadviseurs) om hun werk goed te kunnen uitvoeren?			

EC-F) Het functioneren van de Examencommissie	Op orde? Functioneel J/N/?	Actie
EC-F1) Opereert de examencommissie onafhankelijk? Waar blijkt dit uit?		
EC-F2K) Is er voldoende deskundigheid binnen de groep? Kennis van vakgebied en opleiding (zo mogelijk werkveld), kennis van wet en regelgeving, toetsdeskundigheid.		
EC-F3) Worden er regelmatig acties ondernomen voor eigen deskundigheidsbevordering (bijv. door good practice uitwisseling met andere commissies) en/of het geïnformeerd blijven over bijv. wetswijzigingen?		
EC-F4) Zijn er Regels & Richtlijnen opgesteld? Is er (toe)zicht op het opvolgen van de R&R binnen de opleiding, door examinatoren?		
EC-F5) Is er een huishoudelijk reglement of handboek examen-commissie waarin o.a. zaken zijn vastgelegd als: samenstelling commissie, hoe worden de leden gekozen, werkwijze besluitvorming enz. ?		
EC-F6) Is vastgelegd (R&R; huishoudelijk reglement) wie binnen de examencommissie bevoegd is welk type besluit te nemen? Bijvoorbeeld over mandateringen?		
EC-F7) Zijn er richtlijnen opgesteld voor het beoordelen van toetsen en examens en het vaststellen van de uitslag? Ook		

voor het construeren? Ook voor het beoordelen van afstudeerwerken en/of stages?			
EC-F) Het functioneren van de Examencommissie (vervolg)	Op orde? Functioneel J/N/?	Actie	
EC-F8) Wordt er jaarlijks een jaarverslag gemaakt? Geeft dit zicht op en verantwoordt dit de ondernomen activiteiten en genomen besluiten? Signalering aandachtspunten? Besproken met decaan?			
EC-F9) Wordt er jaarlijks geadviseerd over de OER (decaan)?			
EC-F10) Worden besluiten adequaat gearchiveerd. Wordt er 'jurisprudentie' opgebouwd?			
EC-F11) Reageert de excie tijdig en adequaat bij verzoeken en klachten? Zijn hier richtlijnen voor? Worden die opgevolgd? Wordt op passende wijze gecommuniceerd met de betrokkenen (bijv. wordt aan iedereen teruggekoppeld; worden besluiten helder onderbouwd)?			
EC-K1) Borging kwaliteit toetsing, examinering, behaald eindniveau			
EC-K1) Wordt de kwaliteit van tentamens (toetsen) en examens geborgd? Bijvoorbeeld door: advisering over het opgestelde toetsbeleid; evaluatie van het toetsprogramma op opleidings- en/of moduleniveau; check op de beoordelings-wijze afstudeerwerken en gegeven beoordelingen; check op de kwaliteit van toetsen; maatregelen bij disfunctioneren examinator of slechte toetskwaliteit. Gebeurt dit in voldoende mate? (Is er voldoende zicht op de kwaliteit?) Blijkend uit..?			
EC-K2) Borgt de examencommissie structureel het eindniveau? Gebeurt dit in voldoende mate? (Is er voldoende zicht op?) Blijkend uit....?			
EC-K3) Is de organisatie van toetsing op orde? Wordt dit geborgd? Blijkend uit....?			
EC-W) Diverse wettelijke taken			
EC-W1) Wordt bij de behandeling van klachten adequaat gehandeld? In ieder geval: <ul style="list-style-type: none"> • toepassing van hoor- en wederhoor; • indien de examinator tevens excie lid, neemt hij/zij geen deel aan de behandeling van de klacht • duidelijke communicatie (motivering) richting betrokkenen over besluit en goede archivering procesgang en stukken. 			
EC-W2) Wordt op objectieve en deskundige wijze vastgesteld of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad? Blijkend uit...?			
EC-W3) Controleert de excie het fraudebeleid of helpt het dit beleid opstellen? Ook ter preventie? Wordt toezicht gehouden op naleving van beleid? Worden adequate maatregelen getroffen in geval van fraude?			
EC-W4) Zijn er regels voor vrijstellingen? R&R of OER? Wordt bij toekenning duidelijk gemotiveerd? Worden besluiten gearchiveerd?			
EC-W5) Worden examinatoren expliciet aangewezen? Gebeurt dit jaarlijks? Is dit duidelijk gedocumenteerd en gearchiveerd? Zijn er profielen of criteria?			
EC-W6) Worden op passende wijze besluiten genomen m.b.t. het verlenen van toestemming om een vrij onderwijsprogramma te volgen, leidend tot een graad? Zijn hier richtlijnen voor? Worden besluiten gearchiveerd?			
EC-W7) Kwijt de excie zich adequaat van de taken: <ul style="list-style-type: none"> • uitreiken van het getuigschrift uit, met diploma-supplement? 			

<ul style="list-style-type: none"> • uitreiken van een verklaring van behaalde tentamens, indien geen getuigschrift voor een graad kan worden uitgereikt?. 			
EC-C) Brede taakopvatting, communicatie, contacten			
<p>EC-C1) Adviseert de excie het opleidingsmanagement over toetsbeleid, toetsprogramma, toetsvisie e.a. voor de opleiding belangrijke kwesties rond (de kwaliteit van) toetsing en toetsbeleid?</p>			
<p>EC-C2) Vervult de examencommissie een stimulerende rol t.a.v. het bevorderen van de deskundigheid van examinatoren op het gebied van toetsing? Bijvoorbeeld door bijeenkomsten over toetsthema's te initiëren en te organiseren? Of het opleidingsmanagement hiertoe aan te sporen?</p>			
<p>EC-C3) Draagt de excie er zorg voor dat opgestelde regels en richtlijnen en veranderingen daarin en evt. andere relevante informatie, actief onder aandacht worden gebracht van de examinatoren (docenten) e.a. actoren? Is de informatie voor de doelgroep makkelijk vindbaar en inzichtelijk? Controleert de excie of de kennis overkomt?</p>			
<p>EC-C4) Heeft de excie regelmatig contact met het opleidingsmanagement en de decaan om bijv. verantwoordelijkheden goed af te stemmen, gesignaleerde knelpunten door te spreken, te plannen, stimulerende acties, zorgacties versus borgingsacties vast te stellen enz. ?</p>			
<p>EC-C5) Wordt regelmatig op opleidingsniveau nagegaan of het <u>systeem</u> en de daarbij behorende processen voor het stimuleren en waarborgen van de kwaliteit van toetsing en beoordeling, goed functioneert? Hierbij zijn o.a. bij betrokken: opleidings-management, examencommissie, opleidingscommissie.</p>			
<p>EC-C6) Onderhoudt de excie contact met andere commissies en relevante gremia of personen om het goed functioneren van (samenwerkings)processen te bevorderen en zich te informeren? Bijvoorbeeld met de opleidingscommissie; studieadviseurs; BOZ; studievereniging e.a.?</p>			

Eindnoten

¹ Deze checklist is gebaseerd op een eerder instrument dat in 2011 voor de Universiteit Twente werd ontwikkeld in het kader van het project: "Implementatie UT-Toetskader voor toetsbeleid". *Jan. 2017 heeft een update plaatsgevonden. Voor vragen of reacties: W.D.J. (Helma) Vlas, w.d.j.vlas@utwente.nl; +31 53 489 6915 / 2056.*

² "Kwaliteitspiramide van eigentijds toetsen en beoordelen". Deze piramide wordt gehanteerd in het theoretisch kader van het rapport *Verantwoord toetsen en beslissen in het hoger beroepsonderwijs*, van de Expertgroep BKE/SKE. Opgesteld in opdracht van de Vereniging Hogescholen. Oktober 2013.

³ Met leerdoelen wordt bedoeld: de aan het einde van het curriculumonderdeel (onderwijseenheid) door de student eigen gemaakte *kennis, vaardigheden en houding*. Wat weet de student, kan hij/zij en/of heeft hij/zij aan houding ontwikkeld na afronding van het vak?

De leerdoelen zijn beschreven in meetbare termen; de omschrijving omvat: doelgroep, gedrag/resultaat (aan de hand van een actief werkwoord), condities en niveau. Om te komen tot een goede formulering wordt wel de SMART methode gebruikt of de ABCD formule. SMART wil zeggen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. De ABCD formule staat voor: Audience, Behaviour, Condition en Degree.

Voorbeeld Wel: De student is in staat om de invloed van de interface op de gebruiker uit te leggen met gebruik van cognitief ergonomische begrippen. Of: De student is in staat om een gegeven gebruikersprobleem te verklaren vanuit het perspectief van de relatie mens - machine. Niet: De student heeft kennis van de relatie mens - machine. Niet: De student maakt kennis met de relatie mens - machine.

⁵ Ter inspiratie is gebruik gemaakt van een checklist die de UvA hanteert. De checklist is op verschillende punten wat aangepast voor de UT situatie. Voor de UVA checklist, zie:

<http://www.uva.nl/onderwijs/onderwijskwaliteit/organisatie/opleiding/examencommissies/examencommissies-aan-de-uva.html>